

Notitie Quicksan flora en fauna

Plangebied: Natuurverbinding in de Veldwetering, gemeente De Ronde Venen

Aan: J. van Dijk (Programmabureau Utrecht-West)

Van: T. D. Breur (Ecoresult B.V.)

Kopie: L. Boon (Ecoresult B.V.)

Datum: 23 december 2016

Versie: 02

Ons kenmerk: NER20161101v02

Aanleiding en werkwijze

Aanleiding

In opdracht van Programmabureau Utrecht-West heeft Ecoresult B.V. een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Het plangebied voor deze quickscan betreft een vijftal percelen en één sloot in het poldergebied langs de Veldwetering, een waterweg in het zuiden van de gemeente Ronde Venen, provincie Utrecht. De aanleiding is de omvorming van deze 5 agrarische percelen naar natuur en de demping van een sloot. Zie verder Voorgenomen activiteiten .

Deze voorgenomen activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben op beschermde soorten. Hierdoor kan de Flora- en faunawet worden overtreden. Tevens dient er rekening gehouden te worden met beschermde natuurgebieden rondom het plangebied.

Het doel van de quickscan flora en fauna:

- Onderzoeken en beoordelen of de Flora- en faunawet¹ door geplande activiteiten wordt overtreden. Zo ja, toetsen op welke wijze in het kader van de Flora- en faunawet dient te worden gehandeld.
- Onderzoeken of (significant) negatieve effecten te verwachten zijn op de instandhoudingsdoelstellingen die gesteld zijn voor Beschermde Natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden, in het kader van de Natuurbeschermingswet.
- Onderzoeken of de activiteit een significant negatief effect heeft op de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), in het kader van de Nota Ruimte.

Deze quickscan is geschreven op basis van de huidige wet- en regelgeving. Per 1 januari 2017 zal de nieuwe Wet Natuurbescherming in werking treden, deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De implicaties van deze wijziging zijn op dit moment nog niet helemaal duidelijk. Zodoende wordt aanbevolen om per 1 januari 2017 na te gaan of deze wetswijziging gevolgen heeft voor uw project.

Werkwijze

Voor de quickscan flora en fauna is een oriënterend bronnenonderzoek en verkennend veldonderzoek naar aanwezigheid van beschermde soorten uitgevoerd. Hierbij is de bebouwing ook van binnen geïnspecteerd. Tevens is oriënterend onderzoek verricht naar de activiteiten en nagegaan of er schadelijke effecten op kunnen treden. Voor het bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van de NDFF².

Leeswijzer

Deze notitie beschrijft allereerst het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden. Vervolgens wordt ingegaan op de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden. Hierna worden de onderzoeksresultaten van het veldbezoek behandeld: per soortgroep wordt ingegaan op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en de consequenties hiervan. Aangezien de deelgebieden weinig van elkaar verschillen op het vlak van beschermde natuurwaarden worden de verschillende soortgroepen niet voor elk perceel afzonderlijk beschreven. Afsluitend worden in de conclusie alle bevindingen samenvattend weergegeven, inclusief de aanbevelingen voor eventueel

1 <http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/>

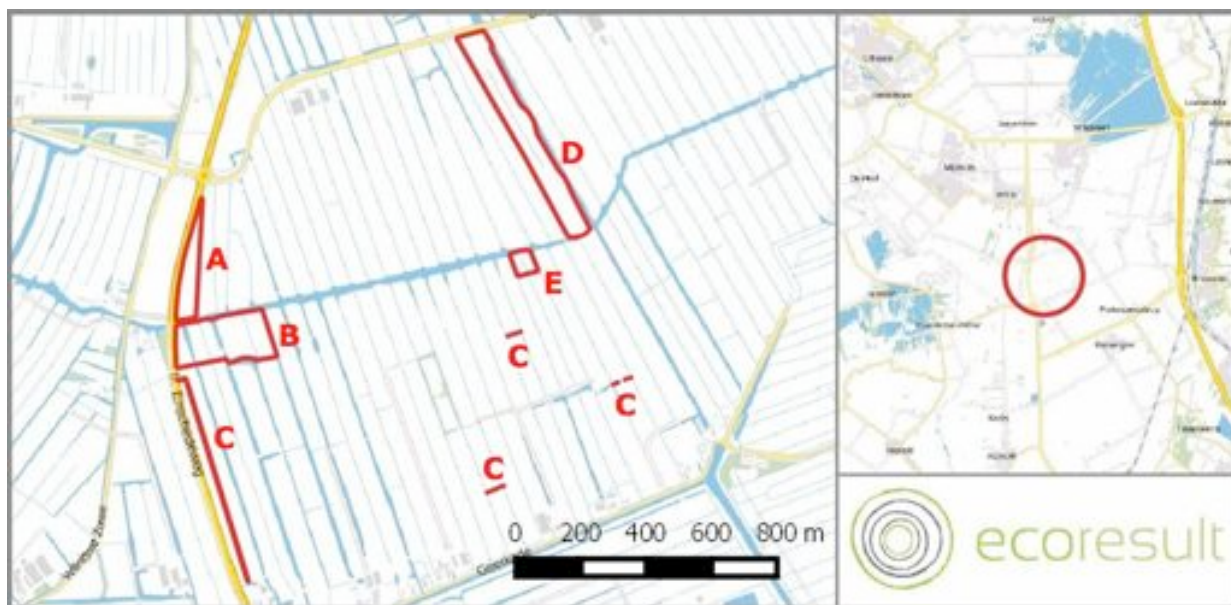
2 <http://app.quickscanhulp.nl/>

aanvullen onderzoek.

Omschrijving plangebied

Algemeen

Het plangebied voor deze quickscan betreft een vijftal percelen en één sloot in Polder Groot-Wilnis-Vinkeveen, in het zuiden van de gemeente Ronde Venen, provincie Utrecht. De deelgebieden zijn gelegen langs de waterweg de Veldwetering. Ter bevordering van de leesbaarheid zijn deze percelen voorzien van een letter waarnaar in de rest van het rapport zal worden verwezen. Alle deelgebieden bestaan uit open agrarisch grasland, er zijn geen bomen aanwezig, open water komt voor in de vorm van poldersloten.

Afbeelding 1: Ligging plangebied. Voor de regionale ligging, zie de kaartinzet rechts. Het plangebied is rood gemarkeerd. Kaartbron: PDOK.

De deelgebieden

Perceel A: Het perceel A (Afbeelding 2, eigenaar Van der Vaart) bestaat uit ca. 1,5 ha. agrarisch gebied. De begroeiing bestaat uit grassen en kruiden. Het terrein wordt omringd door poldersloten.

Afbeelding 2: Detailweergave perceel A. Voor de regionale ligging, zie de kaartinzet rechts. Het plangebied is rood gemarkeerd. Kaartbron: PDOK.

Perceel B: Het perceel B (Afbeelding 3, eigenaar Plomp) bestaat uit ca. 4 ha. agrarisch gebied. De begroeiing bestaat uit grassen en kruiden. Het terrein wordt omringd en doorkruist door poldersloten. Aan de noordzijde van het perceel bevindt zich op enkele plaatsen een houten beschoeiing, in het water op ca. 1 a 2 meter afstand van de oever. In het midden van de zuidzijde van dit perceel bevindt zich een kleine bossage, hier ligt een jachtopstelling welke zicht heeft richting het noordoosten, de andere zijdes zijn beschermd door een dichte ligusterhaag (zie Sfeerimpressie plangebied). Ten zuiden van dit perceel ligt een sloot (F op Afbeelding 6). Deze sloot is ca. 600 m lang en 2 m breed. De oevers worden regelmatig gemaaid.

Sloten C: Een viertal verspreid liggende sloten ten zuiden van de Veldwetering. De breedte van deze sloten is 1 a 2 meter en de diepte ca. 1 meter, er is geen beschoeiing langs de sloten aanwezig. De meest westelijke sloot had op het moment van het veldbezoek een oeverbegroeiing van riet, gele lis en andere kruiden. De oeverzones van de overige sloten waren kort voor het veldbezoek geschoond, er was hier geen opgaande oevervegetatie aanwezig.

Afbeelding 3: Detailweergave perceel B en één van sloten C. Voor de regionale ligging, zie de kaartinzet rechts. Het plangebied is rood gemarkeerd. Kaartbron: PDOK.

Perceel D: Het perceel D (Fout: Bron van verwijzing niet gevonden, eigenaar Staatsbosbeheer) bestaat uit ca. 4,5 ha. agrarisch gebied. De begroeiing bestaat uit grassen en kruiden, op het moment van het veldbezoek werd hier gegraasd door een tiental koeien. Het terrein wordt omringd en door poldersloten. In het midden loopt een ondiepe sloot waar aan weerszijden een brede strook oevervegetatie groeit. Op enkele plaatsen groeit deze oevervegetatie de sloot vrijwel dicht.

Afbeelding 4: Detailweergave perceel D. Voor de regionale ligging, zie de kaartinzet rechts. Het plangebied is rood gemarkeerd. Kaartbron: PDOK.

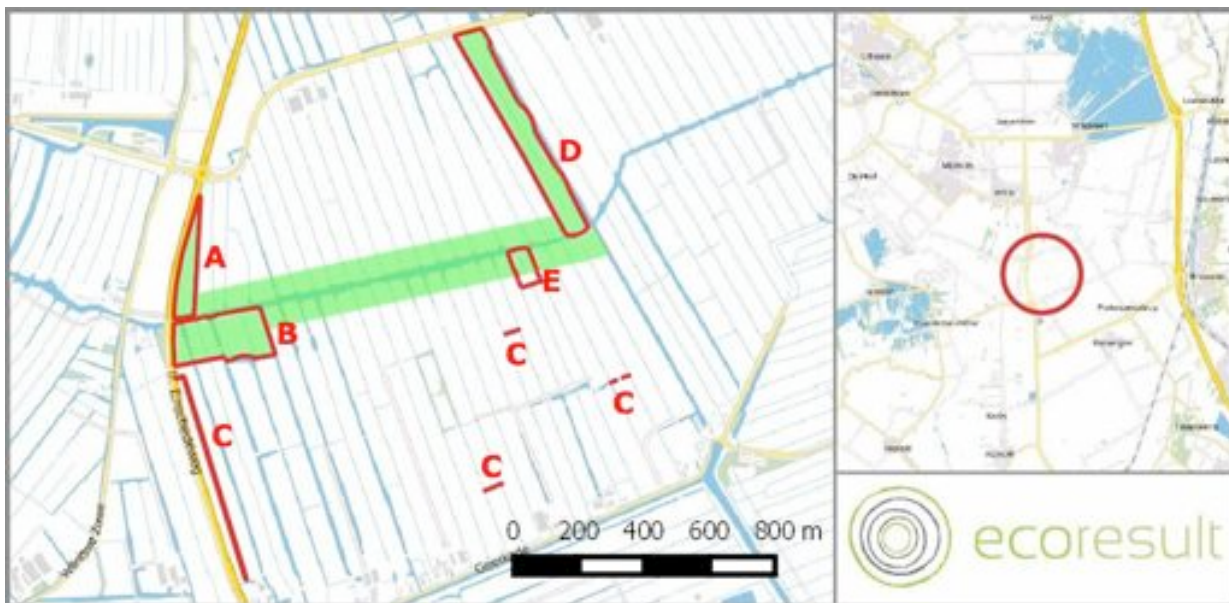
Perceel E: Het perceel E (Afbeelding 5) eigenaar Broekhuijse) bestaat uit ca. 0,5 ha. agrarisch gebied. De begroeiing bestaat uit grassen en kruiden. Het terrein wordt omringd door poldersloten. Aan de noordzijde van het terrein bevindt een houten beschoeiing op ca. 1 a 2 meter van de oever. Tussen deze oever en de beschoeiing staat veel oevervegetatie. Het terrein is in tweeën gedeeld door een smalle sloot van 1 meter breed. Deze sloot was op het moment van het veldbezoek zojuist geschoond en er was geen oevervegetatie aanwezig.

Afbeelding 5: Detailweergave perceel E. Voor de regionale ligging, zie de kaartinzet rechts. Het plangebied is rood gemarkeerd. Kaartbron: PDOK.

Voorgenomen activiteiten

Alle deelgebieden maken onderdeel uit van een plan omtrent de realisatie van een natuur verbindingszone langs de Veldwetering (zie Afbeelding 7). Voor alle percelen geldt dat zij worden omgevormd tot een nat schraalland en vochtig hooiland. Ten behoeve hiervan zullen de terreinen deels worden geplagd. Aan de zijde van de Veldwetering en aan de oostzijde van perceel D zal een “zware natuurvriendelijke oever” gerealiseerd worden, volgens de aanpak van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht. Dit houdt in dat er een vooroever wordt gerealiseerd van houten palen met houten schotten, ter voorkoming van afkalving. Hierachter wordt het talud van de natuurvriendelijke oever gegraven. De sloot (F) ten zuiden van het perceel van Plomp zal worden gedempt. De sloot aan de oostzijde van perceel A zal 20 cm dieper worden uitgebaggerd.

Afbeelding 6: Ligging plangebied t.o.v. de natuurverbingszone (groen gearceerd). Het plangebied is rood gemarkeerd. Voor de regionale ligging, zie de kaartinzet rechts. Kaartbron: PDOK.

Voor een gedetailleerde omschrijving van de werkzaamheden wordt verwezen naar de uitvoeringsplannen natuurverbinding Veldwetering:

- Terlouw 2016. Uitvoeringsplan M. Van der Vaart
- Terlouw 2016. Uitvoeringsplan G.A. Plomp en I.A. Plomp-Tijsseling
- Terlouw 2016. Uitvoeringsplan Staatsbosbeheer

Vanaf begin 2017 zal in overleg worden getreden met aannemers om de werkzaamheden te begroten en exact in te plannen. Uiterlijk 31 december 2018 moeten alle werkzaamheden zijn uitgevoerd.

De activiteiten kunnen in ieder geval worden geplaatst onder het wettelijke belang³:

- De bescherming van flora en fauna (belang b)
- Ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (belang j).

³ Het soort wettelijk belang is van invloed op de mogelijkheden of er voor de activiteiten een ontheffing gekregen kan worden indien sprake is van wezenlijke invloed op de betreffende soortpopulatie.

Onderzoeksresultaten beschermde natuurgebieden

Op voorhand is uit te sluiten dat de voorgenomen activiteiten negatieve effecten hebben op beschermde natuurgebieden: Natura 2000-gebieden, Beschermde natuurmonumenten en het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

- Het meest dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied is het gebied "Nieuwkoopse plassen & De Haeck", op circa 4 km ten westen van het plangebied⁴. Invloeden (ook van buitenaf) mogen de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende Natura 2000 gebieden niet in gevaar brengen. Negatief effect (door emissie, geluid, trilling of verlichting) op bovengenoemd gebied valt uit te sluiten op basis van de afstand van deze gebieden tot het plangebied en de aard van de activiteiten die hier zullen plaatsvinden. Aanvullend (veld)onderzoek is niet noodzakelijk.
- Het meest dichtstbijzijnde Beschermde Natuurmonument is "Schraallanden Utrecht-West"⁵, op ca. 500 meter ten zuidwesten van het plangebied. Negatief effect (door emissie, geluid, trilling of verlichting) op bovengenoemd gebied valt uit te sluiten op basis van de afstand van deze gebieden tot het plangebied en de aard van de activiteiten die hier zullen plaatsvinden. Aanvullend (veld)onderzoek is niet noodzakelijk.
- Het plangebied is deels gelegen in het Natuurnetwerk Nederland⁶. Perceel D en de gehele Veldwetering maken hier onderdeel van uit. Het ruimtelijke beleid voor het Natuurnetwerk Nederland is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. De voorgenomen werkzaamheden passen in, en geven invulling aan deze ontwikkeling. De voorgenomen ontwikkelingen dragen positief doen aan areaal, kwaliteit en samenhang van het Natuurnetwerk Nederland. Voorgenomen ontwikkeling levert dus geen conflict op met de nota ruimte, aanvullend (veld)onderzoek is niet noodzakelijk.

4 <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

5 <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=gebnbwet&groep=9>

6 <https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/alle-onderwerpen/ecologische-0/ecologische/>

Afbeelding 7: Ligging van het plangebied in en om het Natuurnetwerk Nederland, Bron: <https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/alle-onderwerpen/ecologische-0/ecologische/>

- De provincie Utrecht heeft belangrijke weidevogelgebieden aangewezen, het plangebied is precies tussen een aantal weidevogelgebieden gelegen zoals weergegeven op afbeelding 9. De meest dichtbij gelegen weidevogel gebieden liggen aan de overzijde van de N212, hierdoor is verstoring als gevolg van de werkzaamheden redelijkerwijs niet te verwachten. Bovendien wordt er buiten het broedseizoen gewerkt en zal de uiteindelijke situatie een positieve effect hebben op de polder als leef- en foerageergebied voor weidevogels.

Afbeelding 8: Belangrijke weidevogel gebieden rondom het plangebied. Lichtgroen = goed weidevogel gebied, dondergroen = zeer goed weidevogelgebied. Bron: <https://www.provincie-utrecht.nl/loket/kaarten/geo/natuurkwaliteit/>

Onderzoeksresultaten beschermde soorten

Algemeen

Ecoresult B.V. ecologen dhr. B. Verhoeven en dhr. T. D. Breur hebben op 14 oktober 2016 het verkennend veldonderzoek uitgevoerd. Het complete plangebied is – daar waar nodig – met hulp van een verrekijker en Ravon schepnet onderzocht. Zie ook de sfeerimpressie plangebied (achter in deze notitie).

Aangezien de voorgenomen activiteiten in de categorie ruimtelijke ingrepen valt (zoals bedoeld in het kader van de Flora- en faunawet), zijn al de soorten uit tabel 1, 2, 3 en vogels van de Flora- en faunawet onderzocht.

Ten behoeven van dit project is toegang verschaft tot de Nationale Databank Flora en Fauna door de Provincie Utrecht. Dit maakt het mogelijk een indruk te krijgen over de aanwezigheid van beschermde soorten rondom het plangebied. Voor zover bekend zijn andere bronnen met relevante info afwezig. Op basis van het bronnenonderzoek en de aanwezige habitats was een goede inschatting van de potenties en aan- of afwezigheid van de beschermde soorten te maken.

Vaatplanten

Oriënterend bronnenonderzoek

Op basis van de NDFF gegevens worden er geen zwaar beschermde vaatplanten verwacht, er bestaan hiervan geen waarnemingen in en rond het plangebied. Wel is er kans op licht beschermde soorten uit tabel 1, zoals de zwanenbloem en gewone dotterbloem.

Verkennend veldonderzoek

Gezien het gebruik van de percelen als koeienweide is er geen sprake van voedselarme bodems. Op basis hiervan is op voorhand de aanwezigheid van veel beschermde soorten (zoals bijvoorbeeld orchideeën) uit te sluiten. De afwezigheid van bebouwing maakt dat het plangebied ook geen potentie biedt voor beschermde muurflora. De enige beschermde vaatplant welke is aangetroffen in de slootkant van verschillende percelen is de zwanenbloem. Door de werkzaamheden in de slootkant en het dempen van

de sloot is er kans dat er groeiplaatsen aangetast worden. De gunstige staat van instandhouding komt niet in het geding, in het gehele gebied komt de zwanenbloem algemeen voor, bovendien hebben de werkzaamheden slechts een tijdelijk negatief effect. Door de realisatie van meer natuurvriendelijke oevers zal de zwanenbloem uiteindelijk meer geschikt habitat hebben in het plangebied. De zwanenbloem is een tabel 1-soort, deze soorten zijn vrijgesteld van ontheffing, wel is de algemene zorgplicht van toepassing. Ditzelfde geldt voor de gewone dotterbloem, hoewel deze tabel-1 soort is niet aangetroffen is er wel potentie voor aanwezigheid. Het veldbezoek vond namelijk plaats buiten de bloeiperiode van de deze plant, geschikt habitat was echter wel aanwezig.

In de oeverzones van het plangebied is specifiek gezocht naar zwaar beschermde soorten. Enkel algemene soorten zijn aangetroffen zoals: wolfspoot, blauw glidkruid, gele lis, moerasandoorn, blaartrekkende boterbloem, gele waterkers, melkeppe, egelskop, riet, moeraswalstro, watermunt, pitrus, grote brandnetel en vlasbekje. Tevens dient het vermeldt te worden dat in diverse sloten krabbescheer is aangetroffen.

Effectbeoordeling en toetsing

Beschermde vaatplanten uit tabel 2 of 3 van de Flora en faunawet zijn in het plangebied afwezig. Aanvullend (veld)onderzoek is niet nodig. De activiteiten kunnen worden uitgevoerd. Het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is niet nodig. Aanvullende maatregelen voor de zwanenbloem en gewone dotterbloem zijn niet nodig.

Grondgebonden zoogdieren

Oriënterend bronnenonderzoek

De Verspreidingsatlas van de zoogdieren in de provincie Utrecht laat zien dat de waterspitsmuis in de regio waargenomen is⁷. Op basis van de NDFF database is er geen reden om aanwezigheid van overige tabel 2 of 3 beschermde zoogdieren te verwachten. Er bestaan geen waarnemingen van deze soorten in en om het plangebied. De noordse woelmuis komt echter wel voor buiten het plangebied in de Nieuwkoopse plassen.

7 http://www.green-space.nl/wp-content/docs/Werkatlas_Zoogdieren_Utrecht_januari2012_LowRes.pdf

Verkennd veldonderzoek

Perceel D biedt potentie voor de waterspitsmuis (tabel 3). De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Bovendien moet er in deze oevers voldoende schuilmogelijkheid zijn waar de waterspitsmuis zich kan terugtrekken om bijv. zijn prooien op te eten. Dit type habitat is alleen aanwezig op perceel D. Op de andere deelgebieden is geen potentie voor deze soort; over het algemeen sluit de korte grasvegetatie direct aan op de oever, de kleinere plukjes bredere oevervegetatie liggen geïsoleerd en zijn niet permanent aanwezig.

Verblijfplaatsen en functioneel leefgebied van andere beschermde grondgebonden zoogdieren van de tabellen 2 & 3 van de Flora- en faunawet zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en worden op basis van het bronnenonderzoek ook niet verwacht.

De noordse woelmuis leeft in nattere moerasachtige terreinen zoals de Nieuwkoopse plassen (op ca. 4 km afstand tot plangebied). De otter komt op enkele kilometers afstand voor in de Nieuwkoopse plassen. Het plangebied heeft voor deze soort geen essentiële betekenis. Vrijwel het gehele poldergebied bevat identiek habitat, bovendien doen de voorgenomen ontwikkelingen geen afbreuk aan de kwaliteit, het draagt juist positief bij aan de natuurwaarde en waterkwaliteit. De bever komt in de wijde omgeving van het plangebied niet voor.

Hiernaast heeft het plangebied potentie voor tabel 1 soorten, de haas is verschillende malen waargenomen alsmede sporen van de mol. Ook bestaat er kans op egel en verschillende soorten (spits)muizen.

Effectbeoordeling en toetsing

Op perceel D bestaat potentie voor functioneel leefgebied van de waterspitsmuis (tabel 3), aanvullend onderzoek is noodzakelijk om de aanwezigheid van deze soort uit te sluiten. Dit aanvullend onderzoek kan worden uitgevoerd door middel van drie nachten waarin geïnventariseerd wordt met inloopvallen. Dit onderzoek kan jaarrond worden uitgevoerd, hoewel de maanden september t/m november de voorkeur hebben. In deze maanden zijn de jongen zelfstandig en niet meer afhankelijk van hun moeder, ook zijn de temperaturen in de regel hoog genoeg zodat de vallen 2 keer per nacht gecontroleerd kunnen worden in plaats van 3 keer per nacht. Indien de waterspitsmuis aanwezig is in het plangebied is een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk. *NB: Op het moment van schrijven is het aanvullende onderzoek naar de waterspitsmuis al uitgevoerd. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden in de week van 28 november t/m 2 december 2016. Hierbij is de waterspitsmuis **niet** aangetroffen.*

Aanwezigheid van de waterspitsmuis in het plangebied wordt zodoende uitgesloten. Een uitgebreide onderzoeksrapportage hiervan volgt januari 2017.

Op voorhand zijn enkele Flora- en faunawet tabel 1-soorten in het plangebied niet uit te sluiten. Tabel 1-soorten zijn vrijgesteld van een ontheffing Flora- en faunawet. Wel dient zorgvuldig te worden gehandeld.

Vleermuizen

Oriënterend bronnenonderzoek

De NDFF gegevens bevatten zeer weinig waarnemingen van vleermuizen. Enkel de laatvlieger is incidenteel waargenomen vliegend boven het plangebied. Dit geeft naar verwachting geen compleet beeld. Uit de Verspreidingsatlas van de zoogdieren in de provincie Utrecht komt naar voren dat ook de watervleermuis en de meervleermuis zijn waargenomen op enkele kilometers afstand tot het plangebied in soortgelijk poldergebied⁸.

Verkendend veldonderzoek

De afwezigheid van bebouwing en bomen sluit de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen uit. Als vliegroute of foerageergebied is het gebied potentieel van belang voor de water- en meervleermuis. Deze soorten zijn gebonden aan waterlichamen zoals kanalen en plassen. In het plangebied gaat het hier met name om de Weldwetering en de watergang ten oosten van perceel D. In de directe omgeving (Polder Groot-Wilnis-Vinkeveen) is vrijwel identiek leefgebied ruimschoots voorhanden⁹.

Effectbeoordeling en toetsing

Aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied is uit te sluiten. Bomen en bebouwing zijn afwezig. Wel biedt het plangebied potentie als foerageergebied en vliegroute voor de

8 http://www.green-space.nl/wp-content/docs/Werkatlas_Zoogdieren_Utrecht_januari2012_LowRes.pdf

9 Een vliegroute is essentieel wanneer er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de verblijfplaats het betreffende foerageergebied te bereiken dan wel dat er wel een alternatieve vliegroute is, maar het gebruik hiervan kost vergeleken met de originele vliegroute teveel energie (te ver omvliegen of te onbeschermt). Een foerageergebied is van essentieel belang voor het functioneren van de verblijfplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om de eventuele aantasting ervan op te vangen. Bron: Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis.

water- en meervleermuis.

De te dempen sloot "F" valt hier niet onder, deze sloot is te klein en te smal om te dienen als foerageergebied of vliegroute. De werkzaamheden betreffen voornamelijk activiteiten op het land of aan de oeverzone. Grote watergangen worden niet gedempt of geblokkeerd door de werkzaamheden. Negatieve effecten op de functionaliteit van het plangebied voor water- of meervleermuis worden zodoende niet verwacht. Wel is het van belang om in de periode van 15 april tot 15 oktober (actieve periode vleermuizen), geen bouwlampen op het water gericht te hebben staan tussen zonsondergang en zonsopkomst¹⁰.

Indien hieraan wordt voldaan is aanvullend (veld)onderzoek niet nodig. De activiteiten kunnen worden uitgevoerd. Het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is niet nodig.

Vogels

Oriënterend bronnenonderzoek

Uit de NDFF database komt vooral naar voren dat het gebied van belang is voor weidevogels en watervogels. Er zijn waarnemingen bekend van onder andere grutto, kievit, scholekster, tureluur, slobeend, krakeend, lepelaar, purperreiger, kuifeend, fuut en grote zilvereiger.

Verkennd veldonderzoek

Vanwege de afwezigheid van bomen of gebouwen is het plangebied ongeschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten. Wel behoort het plangebied mogelijk tot het foerageergebied van buizerd en torenvalk. Het betreft echter geen essentieel foerageergebied, in de directe omgeving (Polder Groot-Wilnis-Vinkeveen) is vrijwel identiek leefgebied ruimschoots voorhanden. Tijdens het veldbezoek is ook de visarend jagend boven de watergangen waargenomen, het betrof hier naar alle waarschijnlijkheid een toevallige waarneming van een migrerend dier. De visarend geeft over het algemeen de voorkeur aan grotere waterlichamen en het plangebied is niet van speciale betekenis voor deze doortrekker.

Het plangebied is wel potentieel geschikt als voortplantingsplaats voor algemene soorten, hierbij is te

¹⁰ Haarsma, A-J. (2010). Protocol vleermuizen en natte infrastructuur. Een voorstel

denken aan nesten van eenden, fuut of meerkoet in de oeverzone. Ook bestaat er kans op nesten van graslandbroeders en weidevogels zoals de Kievit (Afbeelding 4). Nesten van deze groep vogels vallen alleen tijdens het broedseizoen (globaal 15 maart t/m 31 augustus) onder de bescherming van de Flora- en faunawet.

Effectbeoordeling en toetsing

Aanwezigheid van vogels met een jaarrond beschermde verblijfplaats kan worden uitgesloten.

Aanvullend (veld)onderzoek is niet nodig.

Het plangebied is wel potentieel geschikt als voortplantingsplaats voor algemene vogels. Nesten deze vogels vallen (in dit geval) alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van de Flora- en faunawet. In gebruik zijnde nesten mogen in principe nooit worden verstoord. Tijdelijke schadelijke effecten door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten van algemene vogels zijn te voorkomen door buiten het broedseizoen te werken. Het broedseizoen van weidevogels loopt grofweg van 15 maart t/m 15 juni, het broedseizoen van watervogels loopt grofweg van 15 maart t/m 31 augustus (in verband met meerdere legsels per broedseizoen). Gezien de kwetsbare staat van de weidevogels in Nederland mogen er van 15 maart t/m 15 juni geen verstorende werkzaamheden plaatsvinden. In de periode t/m 31 augustus zijn de werkzaamheden alleen mogelijk indien op voorhand het plangebied door een deskundige ecooloog is gecontroleerd en er geen in gebruik zijnde nesten zijn aangetroffen.

Indien hieraan wordt voldaan is het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet niet nodig.

Als gevolg van de werkzaamheden zal het plangebied uiteindelijk alleen maar meer geschikt worden voor watervogels en graslandbroeders. Het natte schraalland en vochtig hooiland dat gerealiseerd zal worden is veel gevarieerder in kruidengroei dan de huidige percelen, dit biedt meer beschutting en voedsel (insecten). De bredere natuurvriendelijke oeverzones bieden meer broedgelegenheid van foerageer habitat voor watervogels.

Vissen

Oriënterend bronnenonderzoek

Uit de NDFF database komen waarnemingen van kleine modderkruiper en bittervoorn in watergangen welke in connectie staan met de Veldwetering. Ook in de watergang ten oosten van perceel D (Bijleveld)

zijn deze soorten waargenomen.

Verkennd veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek zijn alle watergangen in en rondom de deelgebieden met gebruik van een schepnet bemonsterd. De volgende soorten zijn aangetroffen: Kleine modderkruiper, blankvoorn, baars en tiendoornig stekelbaarsje. Blankvoorn en marmergrondel (exotische soort). De snoek is op het zicht waargenomen.

De sloten C welke gedempt zullen worden zijn zeer intensief bevist met het schepnet. In deze sloten zijn voornamelijk enkel het tiendoornig stekelbaarsje aangetroffen. In de meest westelijke sloot is ook de kleine modderkruiper aangetroffen. De aanwezigheid van de bittervoorn in deze sloten valt uit te sluiten, deze soort noch zwanen- en schildersmossels (waarvoor de bittervoorn voor voortplanting van afhankelijk is) zijn aangetroffen.

Effectbeoordeling en toetsing

De watergangen rondom de deelgebieden zijn potentieel geschikt voor kleine modderkruiper (tabel 2) en bittervoorn (tabel 3). De bittervoorn wordt aanwezig geacht op basis van de NDFF gevens en geschiktheid van het onderwaterhabitat. Het feit dat deze soort niet is aangetroffen tijdens het veldbezoek ligt naar alle waarschijnlijkheid aan het feit dat de Veldwetering en de sloot langs perceel D te breed en te diep zijn om in zijn totaliteit met het schepnet te bemonsteren. In de zeer smalle en ondiepe sloten C (de te dempen sloot) is de bittervoorn met zekerheid afwezig, wel komt de kleine modderkruiper hier voor.

Het onderzoek is uitgevoerd in een voor deze soorten geschikte periode.

Kleine modderkruiper is bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van ontheffing van de Flora- en faunawet, mits er gewerkt wordt op basis van een goedgekeurde gedragscode en mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt¹¹.

Voor de bittervoorn is sprake van potentieel tijdelijk negatief effect door het realiseren van de natuurvriendelijke oevers. Verstoring van functioneel leefgebied en voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen wordt veroorzaakt door het plaatsen van beschoeiing in het water en het afgraven van het oever zodat een geleidelijke gradiënt ontstaat. Op de lange termijn geven deze natuurvriendelijke oevers een positieve impuls aan het functioneel leefgebied van de bittervoorn, tijdens de aanleg is er

11 Rvo, Soortenstandaard kleine modderkruiper 2.0

echter sprake van tijdelijke verstoring. Als gevolg hiervan dient er een ontheffing van de Flora en faunawet te worden aangevraagd.

Voor zowel de kleine modderkruiper als de bittervoorn is het van belang om mitigerende maatregelen te nemen om negatief effect zoveel mogelijk te voorkomen. Geadviseerd wordt om de volgende gedragscode aan te houden:

Unie van Waterschappen – Gedragscode Flora- en Faunawet Waterschappen 2012

Bij mitigerende maatregelen is te denken aan:

- Er wordt in de watergangen gewerkt in de periode van 1 september tot 31 maart, dit is voor zowel kleine modderkruiper als bittervoorn de minst kritische periode. Tijdens vorstdagen kan niet in de watergangen worden gewerkt.
- Indien watergangen (al dan niet deels) worden gedempt, dienen ze in het kader van de zorgplicht te worden afgevist. Gevangen vissen worden verplaatst naar andere vergelijkbare watergangen in de omgeving, en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.
- Afhankelijk van de lengte van de te dempen watergang is het nodig om deze op te delen in compartimenten van 100 à 200 meter. Compartimenten worden gevormd door het aanbrengen van dammen of damwanden. Voorafgaande aan het plaatsen ervan wordt de bagger met een kraan met schep op de beoogde grens weggeschept. Vissen en zoetwatermosselen worden hieruit verzameld
- De afgevangen exemplaren moeten zo snel mogelijk in de nieuw gerealiseerde watergangen met geschikt leefgebied geplaatst worden.
- Bij het dempen van een (deel van) een watergang wordt het water in één richting uitgedreven naar een naastliggende sloot, opdat aanwezige vissen kunnen ontsnappen
- Er moet een ecologisch werkprotocol opgesteld worden waarin alle ten behoeve van de kleine modderkruiper en bittervoorn te nemen maatregelen worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol moet op de locatie aanwezig zijn en onder alle betrokken partijen bekend zijn. Werkzaamheden moeten aantoonbaar conform dit protocol worden uitgevoerd
- De werkzaamheden moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van vissen.

Overige soorten

Oriënterend bronnenonderzoek

Hoewel er krabbescheer aanwezig is in de sloten rondom de deelgebieden zijn er geen waarnemingen bekend van groene glazenmaker (libel, tabel 3) in en om het plangebied. Wel is er op enkele meters ten zuiden van het perceel B één waarneming van verschillende platte schijfhorens opgenomen in de NDFF. Deze waarneming stamt uit 2006. Het plangebied is gelegen in het zwaartepunt van het Nederlands verspreidingsgebied van deze soort¹².

Het plangebied ligt niet in het bekende verspreidingsgebied van overige beschermde soorten zoals de heikikker, rugstreeppad en ringslang.

Verkennend veldonderzoek

Overige beschermde soorten te weten amfibieën, reptielen, weekdieren, kreeftachtigen, dagvlinders, kevers en libellen zijn niet tijdens het veldbezoek waargenomen en worden op basis van habitatvereisten niet in het plangebied niet verwacht. Uitzondering hierop is de platte schijfhoren (tabel 3). De met het schepnet opgeviste waterplanten zijn gecontroleerd op aanwezigheid van deze soort. De platte schijfhoren is niet hierbij aangetroffen maar de soort wordt wel aanwezigheid geacht in de Veldwetering en Bijleveld. De soort heeft een voorkeur voor veenbodems en lijkt in het veenweidegebied weinig kritisch¹³. Aanwezigheid van de soort in de te dempen sloot (F) wordt wel uitgesloten op basis van de intensieve bemonstering van deze sloot zonder dat de soort is aangetroffen.

Hiernaast bestaat er kans op amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet, zoals de gewone pad, kleine watersalamander en groene kikker.

Effectbeoordeling en toetsing

De platte schijfhoren wordt aanwezig geacht op basis van de NDFF gevens en geschiktheid van het onderwaterhabitat. Het feit dat deze soort niet is aangetroffen tijdens het veldbezoek ligt naar alle waarschijnlijkheid aan het feit dat de Veldwetering en de sloot langs perceel D te breed en te diep zijn

¹² <https://www.verspreidingsatlas.nl/S64600>

¹³ <http://soortprotocollenflora-enfaunawet.stowa.nl/documents/soortprotocollenflora-enfaunawet/platteschijfhoren.pdf>

om in zijn totaliteit met het schepnet te bemonsteren, bovendien was de hoeveelheid waterplanten ten tijde van het veldbezoek gering. De voorgenomen ontwikkelingen hebben geen permanent negatieve gevolgen voor de platte schijfhoren. Door de natuurvriendelijke oevers zal de watervegetatie en waterkwaliteit zich positief ontwikkelen, hier profiteert ook de platte schijfhoren van. Wel is er door de aanleg van de natuurvriendelijke oevers sprake van mogelijk tijdelijk negatief effect op de platte schijfhoren. Ontheffing van de flora en faunawet is hierom noodzakelijk. Basis voor het verkrijgen van een ontheffing is het treffen van mitigerende maatregelen. Hierbij valt te denken aan:

- Voorafgaande aan het (tijdelijk) dempen en/of droogleggen van de watergang wordt tenminste 50% van de (ondergedoken) waterplanten (inclusief draadalg) verzameld. Deze worden verplaatst naar de beoogde watergangen die als alternatief habitat gaan fungeren
- Naast geschikt habitat worden door het verzamelen en verplaatsen van plantmateriaal ook exemplaren van de platte schijfhoren die aan de waterplanten vastgehecht zijn verplaatst
- Een ter zake kundige bepaald van welke locaties plantmateriaal verzameld en verplaatst wordt. Deze locaties dienen binnen het plangebied het meest optimale habitat voor de platte schijfhoren te bevatten
- Verwijderde planten worden direct vanuit het water in een waterdichte bak, emmer of plastic zak gedaan en binnen vijf minuten verplaatst naar het resterende gedeelte van de sloot en/of naar het alternatieve leefgebied van de platte schijfhoren.
- Bij het uitgraven van het talud van de natuurvriendelijke oever dient de toplaag (ca. 5 cm) van de onder water gelegen zone met de kraanbak vooruitgeschoven te worden worden. Vervolgens kan in een terughalende beweging het oeverprofiel worden geprofileerd. Bij deze werkwijze hoeft niet het aquatisch milieu te worden vergraven en daardoor wordt de leefomgeving van de platte schijfhoren niet uit het water opgeschept.
- Er moet een ecologisch werkprotocol opgesteld worden waarin alle ten behoeve van de platte schijfhoren te nemen maatregelen worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol moet op de locatie aanwezig zijn en onder alle betrokken partijen bekend zijn. Werkzaamheden moeten aantoonbaar conform dit protocol worden uitgevoerd
- De werkzaamheden moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de platte schijfhoren

Op voorhand zijn enkele Flora- en faunawet tabel 1-amfibieensoorten in het plangebied niet uit te sluiten. Tabel 1-soorten zijn vrijgesteld van een ontheffing Flora- en faunawet. Wel dient zorgvuldig te worden gehandeld.

Een soort die onbeschermd is, maar welke wel het vermelden waard is, is de moeraskokermot. Diverse exemplaren van deze zeldzame micro nachtvlinder zijn aangetroffen op waterzuring in de oeverzone van perceel D. Het betreft een nieuwe vindplaats van deze soort voor Nederland (6^e locatie voor Nederland in totaal). Mogelijk komt deze moeilijk waar te nemen soort op meerdere plekken in de Polder Groot-Wilnis-Vinkeveen.

Conclusie

- Op voorhand is uit te sluiten dat de activiteiten negatieve effecten hebben op Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) weidevogelgebied. Een uitgebreide beschrijving en beoordeling zijn daarom niet opgenomen in deze quickscan. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk. Het aanvragen van een vergunning is niet nodig.
- Beschermde vaatplanten van tabel 2 en 3 zijn in het plangebied afwezig. Wel is er op alle percelen potentie voor zwanenbloem, dit is een tabel-1 soort en vrijgesteld van ontheffing. Aanvullend (veld)onderzoek is niet nodig. De activiteiten kunnen worden uitgevoerd. Het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is niet nodig.
- In het plangebied bestaat enkel voor perceel D potentie voor waterspitsmuis. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk, dit kan door middel van 3 veldbezoeken, bij voorkeur in de maanden september, oktober en november. Bij aanwezigheid dient voor deze soort een ontheffing Flora- en faunawet te worden aangevraagd. *NB: Op het moment van schrijven is het aanvullende onderzoek naar de waterspitsmuis al uitgevoerd. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden in de week van 28 november t/m 2 december 2016. Hierbij is de waterspitsmuis **niet** aangetroffen. Aanwezigheid van de waterspitsmuis in het plangebied wordt zodoende uitgesloten. Een uitgebreide onderzoeksrapportage hiervan volgt januari 2017.*
- In het plangebied is kans op tabel 1-soorten grondgebonden zoogdieren, echter zijn deze vrijgesteld van een ontheffing Flora- en faunawet. Wel dient zorgvuldig te worden gehandeld.

Voorkom in dit geval dat schade optreedt aan beschermde dieren (bv. door het dier in de periode van de renovatie ruimte te geven om zich te verplaatsen tot buiten de werklocatie).

- In het plangebied zijn geen geschikte voortplantingsplaatsen of vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Ook behoort het plangebied niet tot essentieel leefgebied. Aanvullend (veld)onderzoek is niet nodig. De activiteiten kunnen worden uitgevoerd. Het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is niet nodig.
- Het plangebied biedt geen potentie voor nestplaatsen van vogels met jaarrond beschermde verblijfplaatsen. Aanvullend (veld)onderzoek is niet nodig. De activiteiten kunnen worden uitgevoerd. Het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is niet nodig.
- Het plangebied is potentieel geschikt voor algemene vogels waarvan de nesten niet jaarrond bescherm zijn. Er dient gewerkt te worden buiten vogelbroedseizoen van weidevogels (grofweg 15 maart – 15 juni). In de periode 15 juni t/m 31 augustus zijn de werkzaamheden alleen mogelijk indien op voorhand het plangebied door een deskundige ecoloog is gecontroleerd en er geen in gebruik zijnde nesten zijn aangetroffen. Door buiten het broedseizoen te werken zijn schadelijke effecten op (nesten van) vogels te voorkomen.
- In de te dempen watergangen (C) is de kleine modderkruiper (tabel 2) aangetroffen, ook bestaat er potentie voor deze soort in de oeverzone waar de natuurvriendelijke oever aangelegd zal worden. De kleine modderkruiper is bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van ontheffing van de Flora- en faunawet, mits er gewerkt wordt op basis van een goedgekeurde gedragscode en mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt. Op basis van deze gedragscode moet er een ecologisch werkprotocol voor de werkzaamheden opgesteld worden.
- De bittervoorn (tabel 3) is potentieel aanwezig in de oeverzone waar de natuurvriendelijke oever aangelegd zal worden. Dit kan leiden tot tijdelijke verstoring van deze soort. Hiervoor dient ontheffing te worden aangevraagd. Basis voor deze ontheffingsaanvraag is het treffen van mitigerende maatregelen om negatief effect te minimaliseren. Deze mitigerende maatregelen dienen te worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.
- In het plangebied zijn enkel tabel 1-amfibieënsoorten te verwachten, echter zijn deze vrijgesteld van een ontheffing Flora- en faunawet. Wel dient zorgvuldig te worden gehandeld. Voorkom in dit geval dat schade optreedt aan gewone pad (bv. door het dier in de periode van de werkzaamheden de ruimte te geven zich te verplaatsen tot buiten de werklocatie).

- Beschermd tabel 2 en 3 Flora- en faunawetsoorten te weten amfibieën, reptielen, kreeftachtigen, dagvlinders, kevers en libellen worden in het plangebied niet verwacht. Geschikte habitats zijn afwezig of het plangebied ligt niet in het bekende verspreidingsgebied van betreffende soorten.
- In de watergangen rondom de plangebieden (met uitzondering van de te dempen sloten C) bestaat potentie voor platte schijfhoren. Ontheffing zal moeten worden aangevraagd ten behoeve van het realiseren van de natuurvriendelijke oevers. Basis voor deze ontheffingsaanvraag is het treffen van mitigerende maatregelen om negatief effect te minimaliseren. Deze mitigerende maatregelen dienen te worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.
- Deze quickscan is geschreven op basis van de huidige wet- en regelgeving. Per 1 januari 2017 zal de nieuwe Wet Natuurbescherming in werking treden, exacte gevolgen zijn op dit moment nog niet te beoordelen. Aanbevolen wordt om per 1 januari 2017 na te gaan of deze wetswijziging gevolgen heeft voor uw project.

Soort	Bescherming	Locatie	Ontheffings-aanvraag	Opmerking
Zwanenbloem en gewone dotterbloem	Tabel 1	Gehele plangebied	Nee	Zorgplicht
Waterspitsmuis	Tabel 3	Perceel C (Staatsbosbeheer)	Mogelijk	Aanvullend onderzoek
Diverse grondgebonden zoogdieren	Tabel 1	Gehele plangebied	Nee	Zorgplicht
Algemene vogelsoorten	Tabel 3	Gehele plangebied	Nee	Werken buiten broedseizoen
Kleine modderkruiper	Tabel 2	Alle watergangen in en om plangebied	Nee	Werken met gedragscode
Bittervoorn	Tabel 3	Watergangen met uitzondering van de te dempen sloot F	Ja	Mitigerende maatregelen noodzakelijk
Diverse amfibieën	Tabel 1	Gehele plangebied	Nee	Zorgplicht
Platte schijfhoren	Tabel 3	Watergangen met uitzondering van de te dempen sloten C	Ja	Mitigerende maatregelen noodzakelijk

*Tabel 1: Samenvatting onderzoeksconclusies. NB: Op het moment van schrijven is het aanvullende onderzoek naar de waterspitsmuis al uitgevoerd. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden in de week van 28 november t/m 2 december 2016. Hierbij is de waterspitsmuis **niet** aangetroffen. Aanwezigheid van de waterspitsmuis in het plangebied wordt zodoende uitgesloten. Een uitgebreide onderzoeksrapportage hiervan volgt januari 2017.*

Sfeerimpressie plangebied

Perceel A – Van der Vaart

Vlasbekje langs perceel A

Perceel B – Plomp

Hoek met jachtopstelling in perceel B

Marmmergrondel in water van nabij perceel B

Perceel D – Staatsbosbeheer

Hazen op het terrein

Visarend boven het plangebied

Perceel E – Broekhuijse

Sloten C

Kleine modderkruiper in westelijke sloot C

zwanenbloem langs westelijke sloot C

Contactgegevens Ecoresult B.V.

Van Ravesteyn-erf 156

3315 DK Dordrecht

T. 078 75 184 12

E. info@ecoreresult.nl

I <http://ecoreresult.nl/contact/>